

ODRÁŽENÍ NEPŘÁTELSKÉ AGRESE A MOŽNOSTI ROZHODNÉHO NIČENÍ NEPŘÍTELE

„...nejnebezpečnější je podceňovat protivníka a uklidňovat se tím, že my jsme silnější. To je to nejnebezpečnější, co může způsobit porážku ve válce...“ (Projev na druhé všeruské poradě odpovědných organizátorů práce na vesnici dne 12. června 1920, V. I. Lenin. Spisy, sv. 31, s. 168, SNPL, Praha 1955.)

Tuto velmi vážnou myšlenku vyslovil V. I. Lenin v době, kdy mladý sovětský stát vedl boj se svými nepřáteli na polské frontě. I když od těchto událostí uplynulo téměř 70 let, je tato tehdy vyslovená pravda stále vysoce aktuální. Historické zkušenosti z minulých válek i poznatky z lokálních válek poučily mnohé státy, že se nevyplácí podceňovat nepřítele. Jestliže si připomeneme různá subjektivní hodnocení mezinárodní a vojenskopolitické situace, která jsme vyslechli od mnohých vedoucích představitelů v průběhu více jak 40 poválečných let, v řadě případů docházelo k neobjektivnímu přeceňování vlastních sil a k podceňování nepřítele.

Z těchto skutečností bychom měli vždy vycházet, zejména při posuzování pravděpodobného zahájení příští možné války.

Historické zkušenosti nás učí, že počáteční období války mělo v minulosti vždy svůj specifický obsah.

V 1. světové válce bylo toto období charakterizováno v roce 1914 oficiálním vyhlášením války jednotlivými státy navzájem, mobilizací a rozvinutím armád v příhraničních oblastech podle předem připravených plánů. Činnost vojsk krytu na státní hranici měla zpočátku charakter boje průzkumných jednotek a teprve potom došlo k překročení státních hranic silami bojujících armád a k pohraničnímu sražení.

Studujeme-li některé teoretické úvahy o charakteru příští možné války, které byly uveřejněny v SSSR před druhou světovou válkou (jako např. Vybrané spisy M. N. Tuchačevského), vidíme, že byl správně předvídan nový, moderní charakter bojové činnosti vojsk, zvláště pohraničního sražení. Tak např. M. N. Tuchačevskij v článku Charakter pohraničních operací požadoval úpravu organizace i ráz bojové činnosti vojsk v pohraničních operacích a své návrhy formuloval těmito stručnými závěry:

- vševojskové svazky v pohraničním pásmu musí mít počty, blízké válečným počtům,

- doplnění lidmi, koňmi a všemi přepravními prostředky útvarů může být založeno na jejich krátkém soustředění pěšky, bez využívání železniční přepravy, tzn. v prostoru do poloviny denního pochodu,

- hlavní masy osob pohraničního pásma se může využít jen při formování druhých sledů.

M. N. Tuchačevskij dále požadoval, aby mechanizované svazky byly v míru dislokovány ne dále než 50–70 km od hranice s tím, že by měly možnost v první den mobilizace přejít hranici. Z toho také vyplývá, že mechanizované svazky musí být na počtech blízkých válečným počtům. Mobilizační povolání se může uskutečnit jen z obvodu 10 km. Při konfrontaci těchto teoretických závěrů s praxí vidíme, že skutečnost neodpovídala plně teoretickým požadavkům.

Zahájení 2. světové války probíhalo ve zcela jiných podmínkách a obsah jejího počátečního období byl podstatně odlišný od předcházejících válek. Nové bojové prostředky a ekonomické možnosti umožnily útočnickovi zahájit válku s překvapením a přejít ještě v míru rozvinutými mohutnými silami do útočné činnosti.

V tomto období se projevil nový rys ve vývoji způsobů ozbrojeného boje. Charakter zahájení války hitlerovského Německa proti Polsku byl podstatně odlišný od 1. světové války. Zásadně se změnil a pronikavě vzrostl význam prvního hromadného úderu, který byl na počátku války veden tankovým vojskem v těsné součinnosti s letectvem.

Fašistickému Německu se podařilo soustředit při zahájení útoku na Polsko (které mělo 33 divizí, 500 tanků a 1000 letounů) celkem 53 divizí (z toho 6 tankových a 5 motorizovaných), 2500 tanků a 2000 letounů. Nenadálostí překvapení fašistického útoku bylo dosaženo tím, že divize, které byly již v míru na válečných počtech, velení wehrmachtu předem předsunulo do prostoru předpokládaného použití pod záminkou letních manévřů. Proto se útočnickovi podařilo 1. 9. 1939 nenadále zahájit útok, prolomit polskou obranu a vyjít na odchodové cesty polských vojsk k Varšavě. Průlom polské obrany uskutečnily tankové divize, za nimi útočily motorizované divize a zabezpečovaly je pěší divize.

Fašistický útok na Francii, Belgii a Holandsko zahájilo za svítání v květnu roku 1940 2000 německých letounů překvapivým hromadným úderem na 70 francouzských, belgických a holandských letišť. Současně byly v Holandsku vysazeny německé vzdušné výsadky, které se zmocnily důležitých mostů, umožňujících rychlý postup pozemních vojsk, některých významných letišť a dokonce měly obsadit hlavní město a zajmout holandskou vládu a královskou rodinu, což se jim nepodařilo.

Tyto příklady potvrzují, že již ve 2. světové válce vzrostl význam počátečního období války. Tak např. polské armády byly v podstatě zničeny již v tomto ob-

dobí. Ve Francii bylo hlavním obsahem činnosti počátečního období dosažení kanálu La Manche.

Zkušenosti z 2. světové války svědčí o tom, že útočník zahajoval nenadálý útok s využitím momentu překvapení s cílem zničit vojska prvního strategického sledu protivníka a vytvořit podmínky k vítěznému zakončení války. Hitlerovské velení se snažilo dosáhnout cílů války proti jednotlivým evropským zemím v průběhu jednoho tažení nebo strategické operace a k vedení prvního úderu vyčleňovalo zpravidla do prvního strategického sledu 50 až 80 % všech sil a prostředků, převážně tankových vojsk. Náhromaděním sil a bojové techniky na rozhodujících směrech dosahovalo převahy sil nad protivníkem, což jim umožňovalo rychle prolomovat jeho obranu a pronikat do hloubky státního území.

Zkušenosti z tohoto období dokazují, že nezbytným předpokladem úspěchu útočníka byla naprostá vzdušná převaha v prvních dnech války, která zajistila vedení (od samého počátku války) hromadných leteckých úderů na protivníka, jeho komunikace, železniční uzly, místa velení a střediska řízení. V důsledku toho se dařilo dezorganizovat řízení státu, národního hospodářství, narušit velení vojskům, jejich přeskupení, soustředění a schopnost vést organizovaný odpor proti útočícímu nepříteli.

Praxe potvrzuje, že tento způsob zahájení „bleskové války“ se fašistickým útočníkům dařil jen v případě útoku na slabšího protivníka, jehož vojenský a ekonomický potenciál nedovoloval úspěšně vést obranu. Schopnost odporu obránce byla ovlivněna i omezeným státním územím i narušeným nebo oslabeným morálně politickým stavem a vůlí bránit se proti agresorovi až do konce. Jestliže došlo k napadení státu, který disponoval mohutným vojenskoekonomickým potenciálem, rozsáhlým státním územím a především vysokým morálně politickým stavem, jako v případě Sovětského svazu, nemohl agresor splnit své válečné cíle „bleskové války“, i když se mu v počátečním období války dařilo dosahovat značných strategických úspěchů.

Při napadení Sovětského svazu vycházelo hitlerovské velení rovněž z teorie „bleskové války“ a předpokládalo, že se mu podaří nenadálým mohutným úderem rozhodnout o jejím celkovém výsledku. Hlavní tíhu tohoto úderu mělo opět nést tankové vojsko a letectvo, které byly považovány za rozhodující prostředek k dosažení strategického úspěchu. Historie potvrdila, že se fašistickým útočníkům nepodařilo při napadení Sovětského svazu realizovat jejich plány.

Přesto však po skončení 2. světové války začali na Západě v rámci příprav nového tažení proti komunismu a socialistickým státům velmi pozorně vyhodnocovat zkušenosti hitlerovského wehrmachtu z války v Sovětském svazu a připravovat proti němu nové „křížácké tažení“ světového imperialismu.

Všechny tyto poznatky byly v poválečném období v široké míře využívány i v některých lokálních válkách, především izraelskými agresory proti některým státům Blízkého východu.

Na základě poznatků z izraelské agrese v roce 1967 proti arabským státům zesílily hlasy zastánců „preventivní“ a „bleskové“ války v USA a NSR. Vojenští odborníci zintenzivnili studium zkušeností hitlerovských vojsk z 2. světové války, zejména jejich způsoby zahajování proti Sovětskému svazu. Velké množství

odborných prací se zejména v posledních letech zabývá na Západě hodnocením těchto zkušeností a možnými úvahami o zahájení války proti Sovětskému svazu a ostatním zemím socialistického společenství. Naši nepřátelé počítají v podstatě se stejnými faktory, jako Hitler při svém útoku proti Sovětskému svazu. Tenkrát fašistické velení kalkulovalo především s nenadálostí a s vedením mohutného počátečního útoku s využitím hlavních sil letectva a tankového vojska. Nyní obdobně spoléhají na moment překvapení, který jim mají umožnit především jaderné raketové zbraně a mohutné konvenční prostředky.

Podle současných názorů může nepřítel rozpoutat válku po předchozím zvyšování napětí v mezinárodní situaci nebo v podmínkách jejího prudkého zostření. Zahájení války může předcházet delší nebo kratší **období ohrožení**, v němž by došlo k maximálnímu zostření politických vztahů a aktivizaci bezprostředních příprav k válce. K tomuto období ohrožení za určitých podmínek však **ne musí dojít** a nepřítel se může snažit využít moderní prostředky ozbrojeného zápasu a silná bojeschopná uskupení svých vojsk a zahájit válku **nenadálým útokem**. Velení NATO považuje tento způsob zahájení války proti státům Varšavské smlouvy za nejúčinnější, a počítá s tím, že zajistí dosažení překvapení a tím i získání strategické iniciativy od samého počátku války.

Při zvažování možných způsobů zahájení války na středoevropském válčišti bude účelné připomenout si vojenskogeografickou strukturu Německé spolkové republiky, která se vyznačuje některými zvláštnostmi. Délka státní hranice s ČSSR je 356 km, s NDR 1393 km. Prostorová hloubka mezi západní a východní hranicí je značně omezena, jelikož nejužší místo mezi Francií a státy Varšavské smlouvy je pouze 225 km a největší vzdálenost činí 480 km. Podél hranic v pásmu širokém 100 km je soustředěno 35 % obyvatelstva a 25 % průmyslového potenciálu NSR. Na druhé straně celková délka státu ve směru sever — jih dosahuje 870 km. Tyto základní údaje potvrzují, že NSR nemá dostatečnou strategickou hloubku svého území a má nevýhodné rozmístění hlavních oblastí státu (poměrně blízko východní hranice). Z této skutečnosti vyplývá závěr, že podle strategicko-operačního principu „přední obrany“ bude snahou ozbrojených sil Severoatlantického paktu **přenést od samého počátku války její těžiště na území států Varšavské smlouvy a nedovolit větší ztrátu území NSR a ostatních zemí NATO**. Těmto požadavkům byla přizpůsobena i mírová dislokace svazků a útvarů pozemního vojska (v bezprostřední blízkosti státních hranic s NDR a ČSSR), což dovoluje rozvinout hlavní síly prvního strategického sledu paktu co nejbližší ke státní hranici.

Operační a bojová příprava ozbrojených sil NATO je zaměřena na zvýšení připravenosti k vedení prvních operací v omezené válce na evropském kontinentě. Nejčastěji jsou procvičovány takové formy aktivní činnosti, kdy pozemní vojsko zahajuje útok přesuny přímo z posádek nebo prostorů soustředění. Teprve v jeho průběhu dochází k vytváření druhých operačních sledů, a to po zmobilizování nebo po přísunu vojsk ze zámoří.

Při různých zaměstnáních se zpravidla cvičil průlom předního okraje prvního pásma protivníka na úzkých úsecích, kdy armádní sbor prolamoval na úseku 10 km, divize v šířce 5 km. Střední hustoty byly tvořeny: 70 až 90 tanků, 50 až 70 děl a minometů, 10 až 15 bitevních vrtulníků na 1 km fronty. Přitom byly široce využívány taktické vzdušné výsadky v síle roty až brigády vysazované do hloubky 15 až 80 i více km.

Není předmětem tohoto článku hodnotit konkrétní možnosti nepřítelů v nenadálém zahájení války proti státům Varšavské smlouvy. Ozbrojené síly Seve-

roatlantického paktu jsou udržovány ve vysoké bojové pohotovosti a příprava evropského válčiště je vybudována tak, že zabezpečuje rychlé rozvinutí ozbrojených sil a zahájení války bez dlouhodobých předchozích příprav a opatření disponujícími silami.

Počáteční období války může rozhodujícím způsobem ovlivnit další její průběh. V počátečním období 1. světové války byla uskutečněna mobilizace, soustředění a rozvíjení vojsk na válčišti k vytvoření strategického uskupení, jejich přesun do výchozích prostorů a postupné splnění nejdůležitějších bojových úkolů. V této době byly vedeny pohraniční boje a sražení dříve rozvinutými silami a konec počátečního období války byl chápán dobou zasazení hlavních sil obou stran do sražení.

Počáteční období ve druhé světové válce bylo možné charakterizovat jako poměrně krátké časové období, ve kterém probíhaly útočné i obranné operace, jichž se účastnila všechna vojska, rozvinutá do zahájení války.

Na straně agresora bylo hlavním obsahem počátečního období války vedení prvních operací mohutnými strategickými uskupeními všech druhů ozbrojených sil s nejrozhodnějšími cíli ke splnění nejbližších strategických záměrů. Této činnosti předcházelo mobilizační rozvinutí vojsk. Cílem agresora bylo zničit vojska prvního strategického sledu protivníka a vytvořit podmínky k vítěznému zakončení „bleskové války“.

Napadené státy vedly v tomto období těžká obranná sražení vojsky prvního strategického sledu, pod jejichž příkrytím probíhala mobilizace, soustředování a rozvíjení vojsk druhého strategického sledu.

V naší armádě byl termín „počáteční období války“ běžně používán v 50. a 60. letech a jasně vymezoval obsah činnosti vojsk při zahájení války. Přibližně v 70. letech se přestal užívat, což bylo zdůvodňováno tím, že válka bude zahájena hromadným použitím jaderných zbraní a jejich zasazení umožní dosáhnout cíle války ve velmi krátké době a není tudíž nutné její dělení na období.

V této době se používal jen termín „první operace“ (útočná nebo obranná). Předpokládalo se, že prvním obdobím bojové činnosti po zahájení nepřátelství bude na naší straně příkrytí státní hranice a odrazení agrese pozemních a vzdušných sil nepřítele a tím vytvoření podmínek pro přechod do útočné operace. Příkrytí státní hranice bylo obecně chápáno jako součást první operace a nikoli jako samostatný druh bojové činnosti. Podle těchto názorů obsahem první operace mohl být útok, obrana, střetný boj, pronásledování, obklíčování, odrazení protiúderu nepřítele apod.

V nedávné době byly přehodnoceny názory na dělení války na období a opět se začal používat termín počáteční období, na které by navazovalo jedno i více dalších a po nich závěrečné období války.

Počáteční období války je nyní charakterizováno jako rozhodující období války, které je časově vymezeno zahájením bojové činnosti až po splnění bližších strategických cílů, které jsou stanoveny prvním strategickému sledu ozbrojených sil. Je to nejpomnější období, ve kterém stát vstupuje do války, je vedena první strategická operace, při níž jsou plněny takové úkoly, které určují průběh i výsledek války. V tomto období jsou rozvíjeny ozbrojené síly, začíná přestavba ekonomiky státu na válečnou, je uskutečňována mobilizace a jiná důležitá opatření. Předpokládá se, že toto období může trvat několik dnů i týdnů.

Charakteristické rysy počátečního období války jsou dány úpornou bojovou činností vojsk, bojem o strategickou iniciativu, vysokou dynamičností, rychlými změnami vojenskopolitické situace, neočekávaným řešením kritických situací, změnami forem a způsobů bojové činnosti a neočekávaným použitím nových druhů zbraní. Zасаzení ozbrojených sil bude v tomto období záviset na různých stupních jejich připravenosti k okamžiku zahájení války.

Na rozdíl od zahájení druhé světové války, kdy agresor rozvínoval svá vojska prvního úderného sledu podél státních hranic, je možné zasazovat nenadálé údery přímo z mírových posádek a prostorů cvičení, z výcvikových prostorů, které má nepřítel rozmístěny v nevelké vzdálenosti od našich západních hranic a odkud může přímo přejít do útoku.

Při hodnocení možností nepřítele zahájit nenadálou agresi proti ozbrojeným silám členských států Varšavské smlouvy je nutné vycházet z možných variant, které zahrnují případy, kdy se nám podaří včas zjistit přípravy nepřítele k napadení a přijmout alespoň nezbytná protiopatření k odražení jeho útoku, až po nejtěžší možnou variantu, podle níž by se nepříteli podařilo zahájit překvapivé napadení, předstihnout naše vojska v rozvinutí a dosáhnout převahy v silách a prostředcích. Je pochopitelné, že nepřítel bude usilovat o realizaci této pro něho nejvýhodnější varianty zahájení války.

Rozhodující význam pro odražení nepřátelského útoku bude mít **skryté uvedení vojsk do bojové pohotovosti a zmobilizování** vyčleněných svazků a útvarů v místech stálé dislokace ještě do zahájení nepřátelské agrese. Tento způsob mobilizace dovoluje zaujmout operační sestavu bez zaujetí prostorů soustředění po bojovém poplachu, což do určité míry chrání vojska před nepřátelským průzkumem a umožňuje utajit zámysl a možnou operační sestavu. Tato varianta je sice z uvedeného hlediska výhodná, avšak nezabezpečuje vojska před pravděpodobnými údery nepřítele na místa stálé dislokace vojsk, která jsou nepříteli již v míru dobře známa.

Nejvýhodnější podmínky k úspěšnému odražení budou vytvořeny tenkrát, jestliže hlavní síly armády včas uvedeme do stavu plné bojové pohotovosti a vcelku zakončíme operační rozvinutí, včetně zaujetí obrany vojsky krytu v příhraničním pásmu do okamžiku, než nepřítel zahájí útok. Za této situace mohou vojska včas odrazit nepřátelský úder.

Je nutné počítat i s variantou, že se nepříteli podaří zahájit agresi v době, kdy budou naše vojska převáděna z mírového na válečný stav. V takovém případě bude odrážen úder nepřítele jen slabšími silami, a to těmi, které se stály rozvinout.

Podle soudobých doktrinárních názorů budeme v počátečním období války vést **první obranné operace** k odražení nepřátelské agrese a k vytvoření podmínek pro následující přechod do protiútoku.

Nové názory na vedení prvních obranných operací byly již zveřejněny v předcházejícím čísle Vojenské mysli. Pokusím se proto jen zdůraznit některé otázky, které bude **účelné dále upřesňovat** při rozpracování této problematiky.

Podle nových požadavků je **charakteristickým rysem vedení prvních operací** současně zaujetí obranných čar v taktické hloubce vojsky prvního a druhého sledu armády a vedení úporné obrany v těchto pásmech a postaveních. Je požadováno, aby obrana byla budována jako nepřekonatelná, poněvadž si v našich podmínkách nemůžeme dovolit ztrátu ani malé části území. Je nutné rychle zničit vklínivšího se nepřítele a přenést bojovou činnost na jeho území. Tato obrana nemůže mít poziční charakter.

Chceme-li mít **nepřekonatelnou** obranu a nedovolit ztrátu ani malé části území, pak si myslím, že to bude naopak vyžadovat budování **poziční** obrany. Nemá-li být obrana jednoznačně **poziční**, pak je nutné to především chápat ve strategickém a operačním měřítku, ale velmi nesnadné by to bylo uplatňovat na taktickém stupni. Vždyť samotné uspořádání obrany podle nových teoretických zásad předpokládá v podstatě „klasické“ uspořádání celého systému obrany, který zahrnuje pásma a postavení, složená z jednotlivých zákopů, jež mají být vybudovány průběžně v celé šířce obranného pásma. To dokazují i požadované nové **normy obrany**: hlavní její pásmo o 3 až 4 postaveních a hloubce do 20 až 25 km budovat bezprostředně na státní hranici. Tento způsob přípravy obrany vyžaduje značně mnoho sil, prostředků a zejména času, kterého bude v situaci před zahájením nepřátelské agrese naopak velmi málo. Kromě toho nesmíme zapomínat na utajení, jež se jeví jako nezbytný požadavek, ale vlastní jeho realizace je velmi problematická.

V opačném případě by bylo možné uvažovat s útočnou variantou, podle které bychom v rámci zásady „nedovolit ztrátu ani malé části území“ museli bezprostředně se zahájením nepřátelské agrese přejít do útoku. To by ve svém důsledku znamenalo zahájení příhraničního střetného sražení a s touto variantou jsme do nedávné doby počítali při řešení problematiky počátečního období války. Máme-li však podle současných doktrinárních názorů obranou operací odrazit nepřátelskou agresi, nelze, podle mého názoru, uvažovat s vedením příhraničního střetného sražení.

Chceme-li vybudovat **odolnou** obranu, schopnou odrazit nepřátelskou agresi, s předním okrajem obrany co nejbližší ke státní hranici, a vytvořit od samého počátku agrese vysoce úpornou obranu, nemůžeme současně, jak se požaduje, „rozptylovat bojové sestavy, abychom nevytvořili cíle pro úder nepřítel“.

Podle nových názorů má probíhat přední okraj hlavního pásma obrany v podstatě bezprostředně na státní hranici. Výjimečně se počítá s budováním zabezpečovacího pásma, hlubokého jen 5 až 10 km. Hlavní důvod této závažné změny budování tohoto pásma obrany tkví v základním požadavku nedovolit proniknutí nepřítel na naše území. S tímto názorem je nutné bezvýhradně souhlasit, avšak nesmí se stát šablonou, která povede k tomu, že se budeme snažit volit přední okraj na státní hranici bez ohledu na charakter terénu, možnosti pozorování, budování obrany a vedení účinných paleb do hloubky nepřátelského území. Vedení předního okraje přímo na státní hranici přináší řadu složitých problémů. Jde např. o omezení možnosti utajení systému naší obrany, včetně velkých těžkostí při jejím zaujímání vojsky, budování palebných postavení, provádění rekognoskací, organizování součinnosti v terénu apod.

Aktivnost obrany nemůže být chápána pouze v přípravě a vedení protiztečí a protiúderů, ale v celém komplexu opatření, která zabezpečují aktivitu spolehlivou organizací průzkumu, využíváním zátarasů, aktivní činnosti vojsk při protiztečích a protiúderech, rychlým obnovením bojeschopnosti vojsk, klamáním nepřítel o způsobech vedení obrany. Obránce především musí vnutit útočníkovi svou vůli a projevit v maximální míře iniciativu. Toho je možné dosáhnout vhodně volenými obrannými čarami a postaveními, včasným zahájením paleb na nepřítel, vytvářením palebných pytlů a dovedným sladěním palby se zátarasy, které přinutí nepřítel změnit plánované směry jeho útoku a bojové sestavy.

Protizteče a protiúder jsou dosud chápány jako nejvyšší forma aktivity obrany. Často jsme byli při cvičeních svědky toho, že mnozí velitelé podceňovali nepřítele a snažili se organizovat protizteče samoúčelně za každou cenu, bez ohledu na konkrétní situaci, jen proto, aby se projevila aktivita obrany. I zkušenosti z Velké vlastenecké války svědčí o tom, že nedostatečně připravené protizteče a protiúder nevedly k úspěchu, když měl nepřítel převahu sil a prostředků.

V současných podmínkách se podle zásad vedení operací NATO na středoevropském válčišti předpokládá, že v útočné operaci má být v pásmu průlomu vytvořena převaha vojsk nad protivníkem v poměru asi 6:1 a útočící vojska budou mít silnou leteckou a dělostřeleckou podporu. Lze si tudíž jen velmi těžko představit, jaký bude výsledek protiztečí, uskutečňovaných šablonovitě každým praporem, plukem a divizí. Vycházíme-li z těchto podmínek, bude zřejmě mnohem účelnější, zejména na taktickém stupni, druhými sledy praporů, pluků a divizí odrážet útočícího nepřítele, kterému se podaří proniknout do hloubky naší obrany a ničit jej palbou z dobře vybudovaných postavení.

Bude vhodné **armádní protiúder** vést silami divizí druhého sledu a částí sil prvního sledu zpravidla při vedení boje o udržení hlavního pásma obrany a v některých případech před armádní obrannou čarou. **Frontový protiúder** je možné uskutečnit při boji o armádní pásmo nebo před ním a někdy i při boji o taktickou hloubku obrany současně s armádním protiúderem, případně bude-li výhodná situace k přechodu do protiútoků.

To ovšem vyžaduje včas, prakticky při zahájení nepřátelské agrese odhadnout na daném stupni velení zámysl nepřítele, jeho hlavní úderné uskupení a včas se rozhodnout k vedení protiztečí a protiúderů. Především bude nutné velmi pečlivě zplánovat a zabezpečit přesuny druhých sledů, určených k protiztečím a protiúderům, na plánované nebo upřesněné čáry rozvinutí.

V článku jsem se pokusil ukázat na některé problémy odrážení nepřátelské agrese, vycházejí z nedávno přijaté vojenské doktríny členských států Varšavské smlouvy a z ní vyplývajících nových zásad vedení obranné operace. Je pochopitelné, že tento pro naši armádu vysoce aktuální problém, který plyne z hlavního úkolu našich i spojeneckých ozbrojených sil, je potřebné velmi hluboce a nepřetržitě studovat a připravovat štáby a vojska realizovat všechna potřebná opatření v praxi.

Nenadálý úder agresora ve všech minulých válkách vedl k těžkým ztrátám a následkům pro napadenou stranu. V soudobých podmínkách by se tyto problémy mnohokrát prohloubily v důsledku zavádění neustále mohutnějších a účinnějších prostředků ničení.

Domnívám se, že by bylo účelné podrobněji se vrátit i ke zkušenostem Rudé armády z června 1941 z počátečního období války s fašistickým Německem a zejména intenzivně studovat a vyhodnocovat všechny poznatky z poválečných lokálních válek. Jsme povinni, jako stát bezprostředně sousedící s NSR, na jehož území jsou rozmístěny ozbrojené síly Severoatlantického paktu, tvořivě rozvíjet a využívat všechny tyto poznatky ke zvýšení celkové připravenosti naší armády a tím i k zabezpečení obrany naší země a celého socialistického společenství.